

Alapítvány a magyar iskola milleniumának szolgálatában

Bár az „1000 éves a magyarországi iskola” alapítvány létrehozása, törekvései, az 1991 óta rendszeresen kiírt nyilvános pályázatai s e pályázatok eredménye – a *Könyvtáros*, illetve a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* jóvoltából – nem ismeretlenek a szakma berkeiben, mégis sajnálom, hogy személyes találkozásunk olyan időszakban jött létre, amikor a további célok, tervek ismertetése s a közös tevékenységre mozgósító felhívás helyett csupán a tárgyyszerű tájékoztatás és a leltárkészítés lehet előadásom tárgya. Korlátozott anyagi lehetőségeink ugyanis igen szűkre szabják további tevékenységünk kereteit.

Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum 1990-ben az első magyarországi iskola születésének közelgő – jelképes – milleniuma alkalmából ötmillió forintot alaptőkével hozta létre alapítványunkat. Az alapítvány deklarált célja „a pedagógiai múzeum fejlesztése, az állandó magyar iskolatörténeti kiállítás megszervezése, az évfordulóval kapcsolatos egyéb rendezvények (pl. iskolai és más helyi gyűjtemények, kiállítások, hazai és nemzetközi konferenciák), kiadványok ösztönzése és támogatása” volt.

Az alapítvány kuratóriuma a kitűzött célok megvalósítása érdekében évente hirdetett nyilvános pályázatot. Az alapítványi pénzekből azok részesülhettek, akik a fenti célok érdekében közhasznú tevékenységet kívántak kifejtetni, s a támogatás elnyerésé-

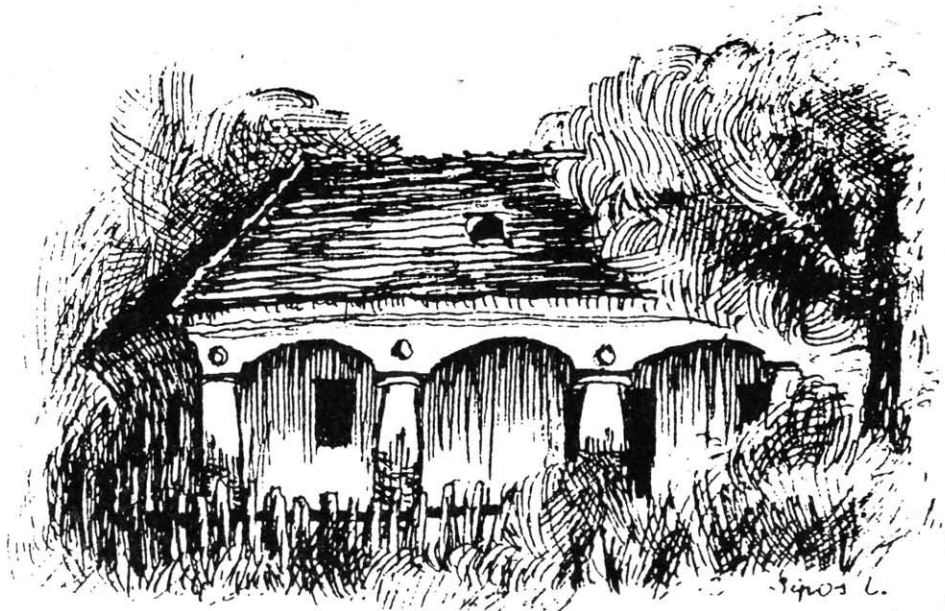
re a kiírás feltételeinek megfelelő pályázatot nyújtottak be.

*

Mielőtt e hároméves pályázati tevékenység eredményeit ismertetem, röviden fel szeretném idézni az első magyar iskola megszületésének körülményeit, valamint e csaknem ezeréves történet néhány, a jövő szempontjából sem mellőzhető, megfontolásra érdemes tanulságát.

Két év múlva, 1996-ban lesz ezerszázéves annak, hogy a *Géza* fejedelem hívására hazánkba érkező olasz bencés szerzetesek Szent Márton hegyén – a mai Pannonhalmán – kolostorépítésbe kezdtek. Kolostoruk – a kor szokásai szerint – magába foglalta a hazai utánpótlásukat képző szerzetesi iskolát – az első magyarországi iskolát. Az iskola működésére – *Mauritius* pécsi püspök révén – már az 1010-es évekből vannak adataink. *Szent László* összeírása az 1090-es években jelentős könyvtárat talál, aminek állománya a teljes körű, három fokozatú szerzetesiskola méltó utal. Ez utóbbi példa egyben annak bizonyítéka is, hogy az iskola és a könyvtár léte, sorsa a kezdetektől elválaszthatatlanul összefonódott a magyar nyelvű művelődés történetében; a millenium e két ikerintézmény közös ünnepe.

Az első magyar iskola fontos állomása volt a magyarországi fejlődésnek

és európai beilleszkedésének. A csakhamar nyomába lépő kolostori és székeskáptalani, majd plébániai iskolák sora pedig szilárd alapját jelentette a következő évszázadokban egyre inkább kiteljesedő iskolarendszernek, amely – a hagyomány és a megújulás örökös kettős kényszere alatt – megmaradásunk és előrehaladásunk fontos tényezőjévé vált.

Az iskola már pusztán létével élő bizonyítékát adta a mindenkor magyar társadalom gyermekeiért érzett felelősségének s – egyben – e jövőnek záloga is volt. Köztudott, hogy gazdasági, társadalmi fejlődésünk azon korszakait, amikor népünk lépést tartott az európai fejlődéssel vagy sikerrel kísérelte meg a felzárkózást hozzá, mindig az oktatásügy nagy expanziói előzték meg. A reformkort és 1848/49 forradalmát a két Ratio Educationis kora, a századforduló hozta fellendülést

pedig közoktatásunknak az Eötvös-féle népoktatási törvénnyel megalapozott polgári átalakulása, nagyszabású modernizációja.

A magyar iskola közel ezeréves története folyamán szakadatlan párbeszédet jelentett az egyetemes emberi kultúrával: elvek és módszerek, tanítók és tanítványok állandó cseréjét, s ezáltal nemcsak gyarapodott, másokat is gazdagított. Különösen fontos szerepet játszott a Kárpát-medence egymásra utalt népeinek életében, kultúrájának sajátos fejlődésében.

*

Az alapítvány pályázatainak az ezeresztendő történetnek a minél teljesebb megismertetését, a történet írott és tárgyi emlékeinek a felkutatását, közkinccsé tételét ösztönözték és segítették – a szerény anyagi lehetősé-

gek szabta határokig. A három év alatt benyújtott pályázatok száma meghaladta az ötszázat. Közülük mintegy 120 pályázó csaknem kétszáz pályamunkája nyert el 10–200 000, összesen kb. 7,2 millió forintos támogatást. Aligha túlzó tehát az az önértékelő megállapítás, hogy a magyar nevelés történetében páratlan méretű, sikeres akciónak voltunk a kezdeményezői és irányítói. Az adatokból az is kitűnik, hogy sokan folyamatosan, rendszeresen pályáztak. Elsősorban nekik köszönhetjük a pályázat tudományos szempontokból is számottevő eredményeit.

A pályázat a közoktatás és a közművelődés csaknem minden intézményét képviselték az ország minden részéből, sőt határainkon túlról is, gyakorló szakembereket és minősített tudományos kutatókat egyaránt találhatunk közöttük.

A kuratórium minden esetben rendkívül nehéz döntéseit a támogatások odaítéléséről kiváló és ismert szakemberek segítették. A pályázatok elbírálásában *Jáki László*, *Kertész Gyula* és *Ottovay László* (könyvészeti tárgyú pályamunkák), valamint *Farkas Attila*, *Nagy László* és *Szathmáry Sarolta* (muzeológiai pályázatok) vettek részt.

Előadásom további részében – a pályázati kiírások logikája szerint – három témakörrel nyújtok vázlatos áttekintést, értelemszerűen nagyobb teret szentelve a könyvészeti vonatkozású kutatásoknak.

„A neveléstörténet írott és nyomtatott forrásainak feltárása, illetve kiadásra való előkészítése” című témakör egyik legjelentősebb vállalkozása az iskola- és művelődéstörténet rejtett

kincsesbányájának, az iskolai értesítőknek a könyvészeti feldolgozása. *Gráber Jánosné* folytatja azt a korábban *Léces Károllyal* közösen megkezdett munkát, amelynek eredményeképpen – számítógépes adatrögzítéssel – nagyrészt készen áll az értesítők bibliográfiája. A szerkesztés előrehaladott állapotában van az Abaújszántótól Esztergomig terjedő első kötet nyomdai előkészítése, valamint a budapesti iskolai értesítők adatait tartalmazó következő kötet. Folyik az 1801 és 1850 között megjelent iskolai érdemsorozatok könyvészeti adatainak kiegészítése, illetve egyeztetése is. A bibliográfia széles körű tájékozódás és adatgyűjtés alapján minden fellelhető adatot magába foglal.

Közvetlenül ehhez a nagyszabású feldolgozó munkához kapcsolódik *Bakó Anna* és *Szilágyi Erzsébet* pályázati tevékenysége. Ők az iskolai értesítők tartalmi feldolgozásának, repertorizálásának előmunkálataként – a többi között – az évkönyvekben található névsorok alapján az egyes iskolák tanári testületének adatait, változásait viszik számítógépre. Közös vállalkozásuk egyik központi eleme a *Jáki László* szervezte OPKM-beli iskolatörténeti adattár munkálatainak, amihez a közeljövőben több hazai és határon túli magyar gimnázium kutató és feldolgozó szakemberei is csatlakoznak.

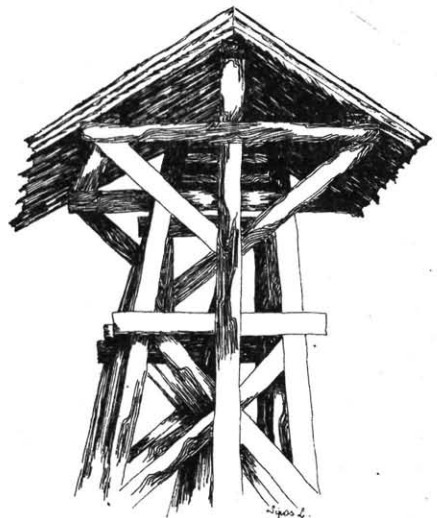
Támogatást kapott az elmúlt évben néhány jelentősebb nevelésügyi folyóirat, így pl. a Néptanítók Lapja (*Tóthpál Józsefné*) és a Kisdednevelés (*Varga Gábor*) repertóriumának készítése, s több, neveléstörténeti szempontból ugyancsak jelentős téma bibliográfiai feldolgozása (*Balogh László*: Az értékelés hazai történeke annotált bibliográfiája; *Varga Kovács Amarilla* és *Koren Istvánné*: A szakoktatási tervek bibliográfiája).

Több olyan pályázatot említhetünk, amelyek a neveléstörténet mindeddig rejtett levéltári és kéziratoss forrásainak a felkutatására és közzétételére vállalkoztak. *Fehér Erzsébet* pl. Sárospatak különböző iskolái gazdag egyházi iratanyagának több éve folyó kutatásához és feldolgozásához, *Komáromy Sándor* a pataki diákirodalom kéziratoss anyagának feltárásához kért és kapott – ismételten – szerény anyagi segítséget: *Bajkó Mátyás* az erdélyi fejedelemség iskolakultúrájának, illetve a XVIII–XIX. századi erdélyi protestáns iskolatörténetnek a levéltári forrásait kutatja a nagy múltú erdélyi kollégiumok könyv- és irattáraiban. *Foki Ibolya* a múlt századi regáti (romániai) magyar iskoláknak a – főleg az Országos Levéltárban fellelhető – adatait tárja fel. Fontos munka *Szemkeő Endre* és *Forrai Ibolya* közös vállalkozása, a Magyar Néprajzi Múzeumban található neveléstörténeti vonatkozású kéziratoss források feldolgozása.

Több pályázó gyűjti neves és kevésbé ismert, de fontos helyi vagy regionális szerepet játszó pedagógusok életének és tevékenységének adatait, készíti műveik bibliográfiáját. Említést érdemel *Tölgyesi József*nek a Veszprém megyei pedagógusok lexikonát megalapozó gyűjtőmunkája, valamint *Komlóssy Ákos*nak a Csongrád megyei tanyavilág egykori tanítóival készülő interjú-gyűjteménye.

Eltérő szempontok és más metódika alapján folyik három megye iskola-, illetve neveléstörténeti adattárának a kiépítése. Bács-Kiskun megye – valamennyi település, illetve iskola történetének fontosabb adatait, könyvészeti és levéltári forrásait stb. tartalmazó – adattárát *Székelyné Kőrösi Ilona*, a Veszprém megyei számítógépes iskolatörténeti adatbankot – bővülő helyi együttműködéssel – *Tóth Dezső* gyarapítja három év óta tervszerűen. A Zala megyei Pedagógiai Intézetben *Kotnyek István* irányításával tavaly kezdődött el a Zala megyei iskolák történetének főbb mozzanatait rögzítő, illetve az elkészült iskolatörténeti feldolgozások

kat tartalmazó megyei adattár kialakítása. A Bács-Kiskun megyében folyó kutatást gazdagítja *Molnár János* késülő megyei neveléstörténeti dokumentumkötetete, valamint *Rácz Fodor Sándornak* a megszünt tanyai kisiskolák adatait, továbbá fotóit és egyéb relikviáit őrző gyűjteménye. (Ez utóbbiakat ősszel kiállításon mutatja be a bajai Tanítóképző Főiskola.) *Miklós Tamás* a hazai gyermek- és ifjúsági egyesületek történeti bibliográfiájának elkészítését – és kiadását – követően a zánkai adattárat gyarapítja nagy szorgalommal. Az említett adattárak kialakításának szakmai – módszertani tapasztalatai minden bizonytalanságot is segíthetnek a jövőben hasonló elképzelések megvalósításában. A következő években szorosabb együttműködést építhetnek ki egymással, illetve az OPKM-ben szenvedő központi iskolatörténeti adattárral.

*

A teljeskörű áttekintés kedvéért – röviden – a további két pályázati téma eredményeire is utalok.

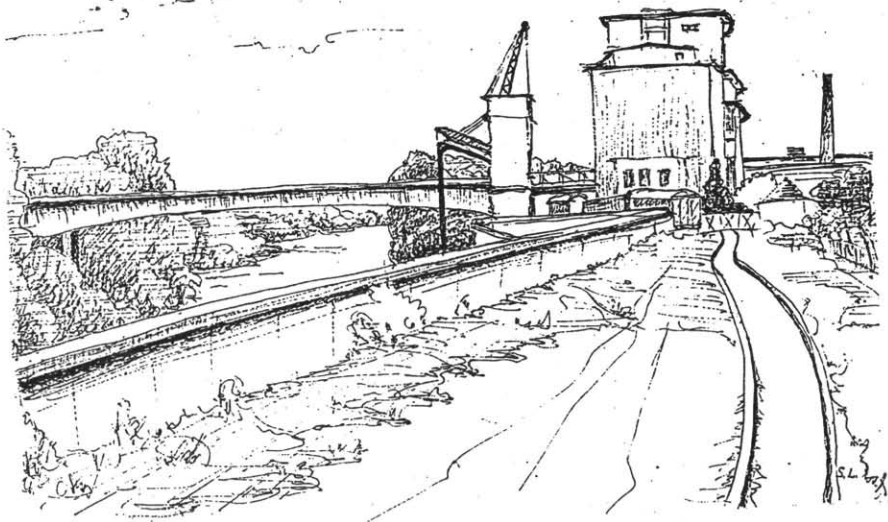
„A neveléstörténet tárgyi emlékeinek felkutatása, gyűjteményé, kiállítással szervezése” című témakörben első helyen a neveléstörténeti tárgyú fotók több éve folyó számítógépes ikonográfiai feldolgozását említhetem, *Munkácsy Gyula* több közgyűjteményt – elsősorban, természetesen az OPKM múzeumi fotógyűjteményét – átfogó munkáját.

Éveken át folyt néhány nagy múltú középiskola szertárainak, tanszergyűjteményeik történeti anyagának szakszerű feldolgozása, így pl. a győri bencés gimnázium természetrajzi gyűjteményéé (*Dékány Ferenc*): az esztergomi Szent István Gimnázium és Szak-

középiskola természettani anyagáé (*Bányai Mátás*), valamint a XVII. századi sárospataki fizikatanítás rekvizitumaié (*Katona Ferenc*). Székelyudvarhely középiskolai szertárainak értékes anyagát *Volfkori László* mentette meg az enyészettől és a feledéstől. Több általános és középiskola, szakképző, valamint felsőoktatási intézmény kért és kapott segítséget értékes iskolatörténeti gyűjteményük gyarapításához, illetve évfordulóhoz kapcsolódó kiállítások szervezéséhez (példálódó felsorolásuk is terjedelmes listát tenne ki!)

Szeretném megemlíteni viszont a békéscsabai Megyei Múzeum sikeres múlt évi kiállítását a megye iskolaügyének fejlődéséről (*Szabó Ferenc*), továbbá a tatabányai Városi Múzeum 1992-ben rendezett, az olvasás-írás tanításának történetét 1777-től napjainkig bemutató kiállítását, amelyhez ez év szeptemberében az ének-zene-tanítás történetét felidéző kiállítás csatlakozott (*Fürészné Molnár Anikó, Somorjai József*). Várpalotán a hazai kémiatanítás történetét ismertető kiállítás előkészületei folynak.

Külön is szeretném felhívni a figyelmet *Balogh Mihály* eredményes pályamunkájára. Ő az elmúlt évek sikeres győri, szegedi és kaposvári kiállításainak folytatásaképpen a nagy múltú középiskolák könyvtáraiban őrzött muzeális értékű könyvritkaságok vándorkiállítását tervezi 1995–96-ban – az iskola és a könyvtár közös milleniuma jegyében és szellemében.

„A magyar iskola nemzetközi kapcsolatainak bemutatására” törekvő pályázatok közül három kutatás 1992 óta folyamatosan élvezzi az alapítvány ösztönző támogatását (*Kovács József László és Grüll Tibor: Soproni peregrinusok; G. Szabó Botond: A debreceni protestáns peregrináció; Szögi László: Újkori egyetemjárás*). Évről évre gyarapodott a határainkon túl élő magyarság iskolaügyének alaposabb megismerését szolgáló pályázatok száma. Bajkó Mátyás és Foki Ibolya már említett munkáin kívül számos jelentős helytörténeti pályázatra utalha-

tók – Erdélyből, a Felvidékről és a Vajdaságból.

*

Az alapítvány szűkülő anyagi lehetőségei miatt – előreláthatólag – ez volt az utolsó nyilvános pályázat. A következő két évben legfeljebb a jelentősebb kutatások, gyűjtések lezárásához, az eredmények közreadásához és néhány fontosabb központi rendezvény, elsősorban saját intézményi terveink megvalósításához ígérhetünk további segítséget. Alapítványunk, amely az elmúlt évek tüntető közönye közepette őrizte a lángot, szerény lehetőségei szerint, ily módon készül a magyar iskola nyugtalanítóan közeledő, 1996-os milleniumának tisztes megünneplésére.

Kelemen Elemér

(Az MKE körmendi vándorgyűlésén tartott előadás szerkesztett változata)

Nyilatkozat

Alulírottak, az általunk képviselt szervezet nevében, a közgyűteményi és közművelődési terület nemzeti szintű intézményei vezetőinek jelenlétében a mai napon tartott tanácskozás eredményeként az alábbi nyilatkozatot tesszük:

1. A közgyűteményi és közművelődési területek valamennyi szakmai szervezete és a Közgyűteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete a továbbiakban együttműködik a szakmai és érdekképviseleti szempontok érvényesítésében.

2. Az aláíró szervezetek képviselői az együttműködés és az együttes fellépés elhatározásával meg kívánják akadályozni erőik megosztását, egymással való szembe fordítását.

3. A közgyűteményi és közművelődési szakmai és érdekképviseleti szervezetek a továbbiakban kölcsönösen informálják egymást a szakmákat érintő állami és önkormányzati intézkedési tervezetekről, javaslatokról és döntésekről.

Budapest, 1995. február 2.

Fodor István – Magyar Múzeumok Szövetsége

Földiák András – Magyar Népművelők Egyesülete

Kocsis István – Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Lehel László – Budapesti Népművelők Egyesülete

Matskási István – Pulszky Társaság

Ódor Imre – Magyar Levéltárosok Egyesülete

Romhányi András – Megyei és Regionális Művelődési Központok Szövetsége

Tyekvicska Árpád – Önkormányzati Levéltárak Tanácsa

Urbán Gyula – Szakszervezeti és Munkahelyi Művelődési Intézmények Egyesülete

Vadász János – Közgyűteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete

Zalainé Kovács Éva – Könyvtári és Informatikai Kamara

Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz

Budapest, 1995. február 10.

43. szám

Békés György – 1995. január 11-én temették el a Pest Megyei Könyvtár nyugalmazott igazgatóját. A Hatvani Városi Könyvtár igazgatójaként vált a szakmában közismertté, különösen a kézikönyvtár volt a szívügye. Később óriási energiával vetette bele magát a Pest megyei hálózat átszervezésébe. Magát és másokat nem kímélve dolgozott, de mindig megőrizte humorát, jókedvét. Sallai István tanítványa volt. Családjával és munkatársaival együtt az MKE közössége is fájdalommal búcsúzik tőle.

Az elnökség ülése (1994. dec. 8.) – Az elnökség a tartósan távollévő Vajda Erik elnök visszaérkezéséig behívta az elnökségbe Tuba László póttagot. A választási ügyrend értelmében megválasztotta Poprády Gézát és Kocsis Istvánt az egyesület alelnökeinek, Poprády Gézát egyúttal meghívta azzal, hogy lássa el az ügyvezető elnök funkcióját. Az egyesület új főtitkára Ottovay László lett. Horváth Tibor beszámolt a Tudománypolitikai Bizottság, illetve a Szakirodalmi Információpolitikai Munkabizottság átalakításáról. Az elnökség megvitatta az MKE–OSZK együttműködési megállapodás tervezetét. Az 1995-re szóló munkatervhez az elnökség kérte a tagok javaslatait következő ülésére.

Az MKE elnökségének tagjai – Vajda Erik, elnök, OMIKK, jelenleg külföldön dolgozik; Poprády Géza, alelnök, Vajda Erik távolléte alatt ügyvezető elnök, OSZK, Tel.: 155-6167; Kocsis István, alelnök, Városi könyvtár, Hatvan, Tel.: 37/341-275; Ottovay László, főtitkár, OSZK, Tel.: 175-8012; Fülöp Géza, ELTE, Tel.: 266-9746; Horváth Tibor, OPKM, Tel.: 112-6862; Nagy Attila, OSZK KMK, Tel.: 175-7533/278 m.; Papp István, FSZEK, Tel.: 118-5815; Gellér Ferencné dr., Hajdú-Bihar megyei könyvtár, Debrecen, a tanács elnökeként, Tel.: 52/347-722. Póttagok: Tuba László, Megyei könyvtár, Győr, Tel.: 96/319-997 és Varga Róbert, Megyei könyvtár, Kaposvár, Tel.: 82/317-801. Az elnökség üléseinek állandó meghívott tagja Tóth Gyula, az ellenőrző bizottság elnöke, Tel.: 94/313-892.

Vajda Erik – Ahogy ő fogalmazta, „távelnökként” Sri Lankáról is figyelemmel kíséri az egyesület tevékenységét és folyamatosan számíthatunk az észrevételeire, amelyeket már megküldött pl. az OSZK–MKE megállapodással és a munkatervvel kapcsolatban. Április végétől néhány hetet Magyarországon tölt majd.

A tanács ülése (1995. január 12.) – A legfontosabb napirendi pont a tanács elnökének megválasztása volt. Gócza Gyuláné terjesztette elő a következő jelöltek nevét: Maurer Péter, Gellér Ferencné dr. és Biczák Péter. A kétfordulós szavazás után Gellér Ferencné dr. lett a tanács elnöke, egyben az MKE elnökségének tagja. A tanács további tevékenységével kapcsolatban a következő javas-

latok hangzottak el: a tanács időnként ülésezzen vidéken is (erre jó alkalom lenne pl. március 6–7-én a Hajdú megyei könyvtárosok értekezletével – Nyitott közművelődési könyvtár – összekötve); a tanács támogatása szerepeljen az MKE költségvetésében; a minisztériumi átszervezéssel kapcsolatban felmerült, hogy az elnökség és a tanács hívja meg a két érintett fősztályvezetőt egy beszélgetésre; vitassa meg a szakma a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros különszámában megjelent információs rendszertervet. A KMK jövőjéről tervezett vita Poprády Géza előre nem látott egyéb elfoglaltsága miatt elmaradt.

Művelődési és Közoktatási Minisztériumi átszervezés – A folyamatban lévő átszervezésről értesülve az MKE és a KIK elnöke 1994. december 12-én levelet írt dr. Fodor Gábor miniszternek, amelyben – elismerve, hogy az átszervezés belső ügy – személyes informálódási lehetőséget kértek a könyvtáros szakma társadalmi szervezeti képviselői számára. – 1995. február 2-án összeültek a közgyűjtmenyi és közművelődési szakmai és érdekvédelmi egyesületek képviselői és közös nyilatkozatot írtak alá a szakmai szervezetek és a Közgyűjtmenyi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete közötti együttműködés, az együttes fellépés szándékáról, egymás kölcsönös informálásáról. Az aláírók: Budapesti Népművelők Egyesülete, Könyvtári és Informatikai Kamara, Múzeumi Szövetség, Pulszky Társaság, Magyar Levéltárosok Egyesülete, Önkormányzati Levéltárak Tanácsa, Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Magyar Népművelők Egyesülete, Szakszervezetek és Munkahelyi Művelődési Intézmények Egyesülete, Megyei Művelődési Központok Szövetsége, Közművelődési és Közgyűjtmenyi Dolgozók Szakszervezete).

Az elnökség ülése (1995. jan. 26.) – Tájékoztató hangzott el a tanács üléséről, a minisztériumi átszervezésről, a titkárság elhelyezéséről, a vándorgyűlés előkészületeiről és a nemzetközi kapcsolatokról. A főtítkár előterjesztette az elnökség 1995. évi munkatervének javaslatát. Az elnökség a 3K szerkesztő bizottságában továbbra is támogatta Maurer Péter tagságát, aki 1995-ben a szerkesztő bizottság soros elnöke lesz.

Egri vándorgyűlés – A vándorgyűlés időpontja: 1995. augusztus 9–12. Témája, amelyet a tanács is jóváhagyott: A könyvtár és gazdája. A könyvtárfenntartás kérdései. A szekciók már megfogalmazták terveiket és vezetők január 31-i megbeszélésükön meg is vitatták, hogy rendezvényeik hogyan kapcsolódnak majd a fő témához. – A szervezőktől kapott tájékoztatás szerint előreláthatólag a részvételi díj az MKE tagjainak 1000,- Ft lesz, nyugdíjasoknak 500,- Ft, egyéb résztvevőknek 1500,- Ft, a könyvtároshallgatók 50% kedvezményben részesülnek. – A rendezvények két helyen zajlanak majd, a megyei könyvtárban és a főiskola termeiben. Jól haladnak a vándorgyűléshez kapcsolódó kiállítás előkészületei is. Az egri szervezők az előzetes programot a jelentkezési lappal együtt hamarosan szétküldik.

Hajdú-Bihar Megyei Szervezet – A HBMSZ beszélgetésre hívta tagjait az Országos Szakirodalmi Információs Rendszer előzetes rendszertervéről (3K szürke füzet) debreceni lehetőségeiről 1995. jan. 26-ára a Benedek Elek könyvtárba. Február 10-én könyvtárosbált tartottak a Postás üdülőben. Március 6–7-ére Nyitott közművelődési könyvtár címmel adatbázis-bemutatókat és közhasznú információs börzét terveznek, amelynek helyszíne a megyei könyvtár és az újkerti könyvtár lesz.

Helyismereti Könyvtárosok Szervezete – A HKSZ 1995. január 25-én a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban tartotta tanácskozását a helyismereti cikkek számítógépes feltárásának lehetőségeiről és a tárgyszavazás módszertani problémáiról. Bemutatták a Budapest Gyűjtemény számítógépes programját. A tanácskozáson részt vettek a Bibliográfiai Szekció tagjai is.

Könyvtárostanárook Szervezete – 1995. február 28-án 10.30-kor tartja rendezvényét A Nemzeti Alaptanterv könyvtár-informatika műveltségterületének követelményrendszere címmel, amelyen a szakmai vitát követően a KSZ állásfoglalást készül kialakítani. Az előadó Dán Krisztina lesz, aki szívesen fogad előzetes kérdéseket és véleményeket (Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1082 Budapest, Horváth Mihály tér 8.).

Magyar Periodika Kör – 1994 decemberében megtörtént az időszaki kiadványok kiadásában, terjesztésében, könyvtári forgalmazásában érdekelt szakemberek és intézmények szakmai egyesületének hivatalos bejegyzése. A MPK célja, hogy a tudomány és művelődés eme különlegesen fontos területén elősegítse a szakemberek együttműködését, véleménycseréjét; a szakterület fejlesztését; a szakemberek képzését és továbbképzését; kapcsolatot létesítsen és ápoljon a hazai és külföldi szakmai és egyéb szervezetekkel; összegyűjtse a szakemberek véleményét a szakmai sarkalatos kérdéseiben; fontos döntéseknél a szakmai érdekeinek képviselőiben tevékenykedjék. Az egyéni tagok éves tagdíja 200,-Ft. – 1995. január 26-án a MPK rendezvényén öt előadás hangzott el: Marton János: Az orvostudományi folyóirat-ellátottság visszaesése; Rády Ferenc: Az új kötelempéldány rendeletről; Madl Pál: A Librotrade Kft. Szolgáltatásairól; Kázmér Judit: A Libropress 2000 Kft. Szolgáltatásairól; Kertész Margit: A Springer Hungarica Kft. Szolgáltatásairól. Az érdeklődők Fonyó Istvánné elnököt (BME KTK) vagy Nagy Zsoltné titkárt (OSZK) keressék meg.

Műszaki Szekció – Az Országos Széchényi Könyvtár szolgáltatásait bemutató sorozat keretében 1994 december 15-én A Magyar Nemzeti Bibliográfia CD-ROM-on. Bemutató és esettanulmány címmel Sipos Márta és Szűcs Jenőné tartott előadást. A sorozat újabb előadását március hónapra tervezik az MNB Időszaki Kiadványok Bibliográfiája adatbázisáról és kapcsolódó szolgáltatásairól.

Olvasószolgálati Szekció – Az OSZ Székesfehérváron tartotta őszi ülését 1994. december 9–10-én. Használói igények – könyvtári szolgáltatások összefoglaló címen szó esett a szolgáltatások korképéről és kórképéről, a referenzkérdések és az olvasói igények változásáról, a közhasznú információs szolgálatról, a számítógép alkalmazásáról. A résztvevők közül többen vállalkoztak arra, hogy összegyűjtik a könyvtárakban feltett referenzkérdéseket. Ezen az ülésen kerültek szóba a szekció jövő évi tervei, feladatai is.

Vas Megyei Szervezet – A VMSZ évkezdő beszélgetésre hívta tagjait. Könyvtári kérdések két nézőpontból címmel Irene Wormell, a Dán Királyi Könyvtárosképző Főiskola professzora az információs szakemberek új szerepköréről, Papp István, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatóhelyettese a könyvtárügy aktuális kérdéseiről tartott előadást.

Unesco közkönyvtári manifesztum – 1995. január 23-i levelében az IFLA arról értesítette az országos egyesületeket, hogy az Unesco Általános Tájékoztatási programja 1994. novemberi ülésén hivatalosan elfogadta az Unesco új, módosított közkönyvtári manifesztumát. (Az előző változat 1972-ből származik.)

Szövege megjelenik az IFLA Journal következő számában, elektronikus formában hozzáférhető lesz az IFLANET-en is. A magyar fordítás időközben megjelent a Könyvtári Levelező/lap januári számában.

Pulszky Társaság – A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumok Egyesülete együttműködést kezdeményez az MKE-vel. Hasznosnak tartanák szervezési-működési tapasztalataink átvételét, egyesületi életünk megismerését. A Társadalomtudományi Szekciót kérjük fel a kapcsolat ápolására, és meghívjuk a Társaság képviselőjét a vándorgyűlés plenáris ülésére.

Györe Pál köszönőlevele – Györe Pál magas kormánykitüntetését (a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje, polgári tagozat) az MKE korábbi elnökének, Horváth Tibornak írt meleg hangú levelében köszönte meg. Még egyszer gratulálunk!

Könyvtáros Klub – A 2. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál (1995. április 22–25.) keretében a Kongresszusi Központban könyvtáros klub is működik majd a Tabula Ráza Bt. szervezésében. A tervek szerint lesz könyvtári rendezőbemutató nap, CD-ROM bemutatók, adatbázis-bemutatók, termékbemutatók, előadások. Régi könyvek értékének megóvása címmel egy konferenciára is sor kerül.

9. Európai Olvasáskonferencia – A Magyar Olvasástársaság (HUNRA) szervezésében 1995. július 23. és 27. között kerül sor a 9. Európai Olvasáskonferenciára, melynek témája: Írásbeliség és demokrácia (olvasás tanítás, olvasásra ösztönzés, olvasásfejlesztés: elmélet és gyakorlat). A helyszín a Villányi úti konferenciaközpont lesz. A tanácskozás ideje alatt a konferenciaközpontban könyv- ill. taneszköz-kiállításra is sor kerül. A jelentkezésnek és az angol nyelvű előadások benyújtásának a határideje 1995. január 31. volt. A konferencia titkára: Bátonyi Viola, OSZK, 1827 Budapest. Az IRA (a Nemzetközi Olvasástársaság) Európai Fejlesztési Bizottsága és a HUNRA közösen adja majd közre az előadásokat.

Könyvtári állományvédelem és restaurálás – Ezzel a címmel rendez ún. szatellit-konferenciát – amely az IFLA éves konferenciájához csatlakozik – az IFLA Konzerválási Szekciója, együttműködve az IFLA Állományvédelmi és Restaurálási Magprogramjával. A helyszín az OSZK lesz, az időpont: 1995. augusztus 15–17. A konferencia munkanyelve az angol. A konferencia szakmai szervezője Kastaly Beatrix, az IFLA Konzerválási Szekciójának elnöke (OSZK, 1827 Budapest). A tervezett témák: a könyvmúzeum és az élő könyvtár funkcióinak ellentmondásai a nemzeti könyvtárakban; megelőző állományvédelem; helyreállítás elemi csapások után; a könyvek tömeges restaurálásának módszerei és dilemmái; nemzetközi és regionális törekvések az állományvédelemben és a hozzáférhetőség kiterjesztésében; képzési kérdések. Részvételi díj: 4000 Ft, ha valaki április 30. előtt jelentkezik, ill. 5000 Ft későbbi jelentkezés esetén.

Neumann János Számítógéptudományi Társaság – Informatikai alkalmazások '95 (Hol tartunk ma?) címmel 1995. május 28-tól 31-ig Siófokon tartja 6. országos kongresszusát. 1995. A részletes programról és a jelentkezési lapról a titkárság kérésre szívesen küld másolatot.

Compfair '95 előzetes – 1995. október 10. és 14. között rendezik a Budapesti Nemzetközi Vásárcsúszponton a 8. Nemzetközi Számítástechnikai Szakkiállítást és Vásárt.

3. Budapesti Nemzetközi Könyvtári és Informatikai Szimpózium – Sikeresen lezajlott az immár igencsak nemzetközivé terebélyesedett holland-magyar szimpózium. Ez évi témája az Új információs termékek és szolgáltatások kifejlesztése és marketingje Európában volt. A megnyitón Hans van Soondal, a holland nagykövet, Bodó Sándor miniszteriumi főosztályvezető és Poprády Géza, az OSZK főigazgatója köszöntő szavai és két holland diák rövid előadása után Emanuella Giavarra, az EBLIDA igazgatója adott áttekintést az aktuális szerzői jogi problémákról, majd Konrád György író szólt meleg szavakkal könyvtárosokkal kapcsolatos emlékeiről. A magyar könyvtárosok képviselőjében örvendetesen sokan tartottak előadást: Nagy Zsuzsanna (BKE), Bana Zsuzsanna és Stubnya György (OMIKK), Rónai Iván (Országgyűlési Könyvtár), Jeszenszky Edit (OSZK), Koncz Judit (Hajdú-Bihar megyei könyvtár), Vasas Livia (SOTE), Sebestyén György (ELTE), Téglási Ágnes (Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola) és Koltay Tibor (Gödöllői Agrártudományi Egyetem Könyvtára). A szimpóziumnak a BOBCATSSS (Budapest, Oslo, Barcelona, Copenhagen, Amsterdam, Tampere, Stuttgart, Sheffield, Szombathely) néven együttműködő könyvtárosképző intézmények oktatóin és hallgatóin kívül voltak még orosz, ukrán, észt, norvég résztvevői is. Az MKE az útiköltség és a szállásdíj megtérítésével támogatta a vidéki könyvtároshallgatók részvételét.

Európai üzleti információs konferencia (EBIC) – Mint az előző hírlevélben már szerepelt, március 21-én a TFPL Ltd. öt szemináriumot rendez az OSZK-ban, amelyen közép- és kelet-európai könyvtárosok ingyenesen vehetnek részt. A szemináriumok témái: 1. üzleti információs szolgáltatások kialakítása közművelődési és felsőoktatási könyvtárakban; 2. projekt menedzsment technikák könyvtárosok és tájékoztató szakemberek számára; 3. az üzleti információk összegyűjtése, megszervezése, árának kialakítása, reklámozása és értékesítése; 4. könyvtári és tájékoztatási szolgáltatások marketingje; 5. európai és amerikai vállalati információk értelmezése és felhasználása.

The British Council – A British Council arról tájékoztatta az MKE titkárságát, hogy 1995. szeptember 3–15. között nemzetközi szemináriumot rendez Brightonban vezető könyvtári szakemberek számára, többek között a stratégiai tervezés, a minőségbiztosítás, a teljesítménymérés, az információtechnológia kérdéseiről. A titkárság megkérte a részletes programot, a későbbiekben még visszatérünk erre a rendezvényre.

Egyéb nemzetközi konferenciák: Medical Library Association – 7. nemzetközi kongresszus az orvosi könyvtárügyről Egészségügyi információ a globális falu számára címmel, Washington, D.C: 1995. május 10–12.; ECLIPS (European Convention of Library and Information Products and Services) konferencia és információtechnológiai kiállítás, Amsterdam, 1995. április 10–11.

Meghívás Németországból – Göttingenben 1995. június 6. és 10. között lesz a 85. német könyvtároskonferencia, a német társcegyesületek közös rendezvénye Milyen kihívást jelentenek a könyvtárak számára az elektronikus információhordozók és az új szervezeti formák címmel. Az MKE-t a tervek szerint Vajda Erik elnök képviseli.

Meghívás Ukrajnából – A harkovi Állami Kulturális Főiskola 1995. május 16. és 18. között nemzetközi szemináriumot rendez a Soros Alapítvány támogatásával a könyvtárosképzés átalakulásáról. Az MKE Tóvári Juditot delegálja a

szemináriumra, mivel a nyíregyházi könyvtári tanszék számára értékesek lehetnek az ukrán kapcsolatok, a szervezésében hamarosan induló beregszászi kihe-lyezett képzés érdekében.

Dagesztáni diákok – Az OSZK adta át a titkárságnak azt az angol nyelvű bemutatkozó levelet, amely az Oroszország déli részén fekvő Dagesztán főváro-sából, Mahacskalából, az ottani kulturális főiskola könyvtárszakos hallgatóinak egyesületétől érkezett. Levelezni szeretnének külföldi kollégákkal; az érdeklő-dők a titkársághoz forduljanak.

Gyűjtés szarajevói könyvtárosok javára – Az UNESCO égisze alatt 1994-ben nemzetközi szakértői bizottság alakult a Bosznia-Hercegovinai Nemzeti és Egyetemi Könyvtár újjáépítésének segítése céljából. A bizottság most szolidari-tási felhívással fordult a világ könyvtárosaihoz: „Szarajevó 1000 napja blokád

Hirdessen a

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS ban

**Egész oldalas hirdetés 25 000,
fél oldalas hirdetés 12 500,
negyed oldalas
hirdetés 6250 Forint + 25% ÁFA**

**Kiemelt helyen
– a borító 2. és 3. oldalán –
elhelyezett
egész oldalas hirdetésekért
csak 30 000 Forint + 25% ÁFA
díjat kell fizetni
Eszztétikus tervezés
és kivitelezés!**

A KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS ban

---

hirdessen

alatt áll. A város könyvtárosai komolyan megszenvedik a támadás következményeit, szellemi és szakmai elszigeteltségben élnek. ... Egy szarajevói könyvtáros havi átlagfizetése két dollár, ugyanakkor egy köbméter tüzifa 500 dollárba kerül. ... Ezért felhívjuk a világ könyvtárosait, hogy enyhítsék szarajevói kollégáik nehéz helyzetét. Az Önök adományai nemcsak megkönnyítik majd a város 150 könyvtárosa és családjaik életét, de segítenek majd újraéleszteni a város kulturális életét, amelyben a könyvtárosok mindig nagy szerepet játszottak. Az adományokat egyenlően osztja el a város könyvtárosai között az Unesco képviselő és a Bosznia-Hercegovinai Könyvtárosegyesület jóvoltából.” – A számlaszámokról, ahová az adományokat be lehet fizetni, a titkárságon lehet érdeklődni.

Főállású titkár – A két pályázó közül az elnökség Hegyközi Ilonának, az OSZK KMK munkatársának pályázatát fogadta el. 1995. februárjától az MKE Hold utcai titkárságán dolgozik.

A titkárság elhelyezése – Az OSZK és az MKE 1994. december 15-i megállapodása alapján az OSZK 1995. januárjától az MKE rendelkezésére bocsátott egy szobát a Hold utcai részlegében. Ezzel véget ért az MKE négyéves vendégeskedése a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, amely az elhelyezésen túlmenően is minden segítséget megadott a titkárság zavartalan működéséhez. Ezúton is köszönjük. A FSZEK-kel való korábbi megállapodás részeként dr. Szabó Sándorné, Éva továbbra is intézi az egyesület gazdasági ügyeit. – A titkárság címe: 1054 Budapest, Hold u. 6. 106. szoba. Tel./Fax: 111-8634. ELLA postafiók: 11200MKE@HUELLA.BITNET. A titkárság szerdán 9 és 17 óra között, valamint pénteken 9 és 13 óra között áll a kollégák rendelkezésére személyes megbeszélés céljára, azaz a munkatársak ekkor biztosan megtalálhatók. Más időpont esetében érdemes előzetesen telefonon egyeztetni. Ottovay László főtítkár minden páratlan hét szerdáján 14 és 17 óra között kereshető fel a Hold utcai titkárságon.

Szervezetek/szekciók címlistája – A legtöbben elküldték már a titkárság részére a tisztségviselő adatait. A teljes címlistát hamarosan minden szervezetnek/szekciónak megküldi a titkárság. Az adatokat átadja a Könyvtárosok zsebkönyve című készülő KMK-kiadvány számára is.

Állást keres – Főiskolai végzettséggel, német-angol középfokú nyelvismerettel könyvtárosnő (44) állást keres. Cím és telefon az MKE titkárságán.

Állást kínál – Az Állatorvostudományi Egyetem Központi Könyvtára (1078 Budapest, István u. 2., Tel.: 322-0849, Cserey Lászlóné dr.) felsőfokú (esetleg középfokú) szakképzettségű olvasószolgálatost keres. Részmunkaidős is lehet. – A Kandó Kálmán Műszaki Főiskola Könyvtára (Budapest, VIII. Tavaszmező u. 17., Tel.: 210-2657, Krasznai Mihályné) közép- vagy felsőfokú végzettséggel, gyakorlatlallal rendelkező könyvtárost keres 3 évre, 6 órás munkaidőre. A számítógépes ismeretek előnyt jelentenek. – A Jahn Ferenc Délpesti Kórház könyvtára (Budapest, XX. Köves út 2-4., Tel.: 284-7610/11-28, Bérci Ildikó) közép- vagy felsőfokú végzettségű könyvtárost keres szerződéssel. – További állásajánlatok az MKE titkárságán!

